

D·N

17/8 1947

Socialdemokratisk polemik

Under den senaste tiden har socialdemokraterna ånyo klagat över sina motståndares polemiska metoder. Att objektivt bedöma graden av skärpa i inläggen från olika läger är för en deltagare i debatten utomordentligt svårt. Några fakta synes dock obestridda. Den kommunistiska agitationen — liksom den nazistiska, i den ringa mån den förekommer — står ojämförligt lägre än den av andra partier bedrivna, både genom framställningens medvetna falskhet och beskyllningarnas grovhet. Den socialdemokratiska propagandan skiljer sig från den icke-socialistiska på ett par punkter, som förtjänar att i korthet belysas.

Den ena gäller sättet att behandla samhällsgrupper som betraktas som den socialdemokratiska politikens givna motståndare. Då striden är het betecknas utan vidare alla afärsmän och företagare som monopolister, profitörer och utsugare. Delvis är detta halvt glömda relikter från den marxistiska ideologin, delvis beror det på en allmänmänsklig benägenhet att i personer av annan mening se personer som drivs av egoistiska och alltså moraliska intressen. Något liknande förekommer inte på antisocialistiskt håll. Själva tanken att en konservativ eller liberal tidning skulle använda smädliga ord för att känneteckna den svenska arbetarklassen är orimlig.

Än mera slående är att många socialdemokrater hämningslöst tillvitar sina motståndare ohederliga motiv. De betecknas som "lejda" och "köpta", som "hantlangare" och "lakejer", och detta med en lugn självklarhet som om dessa oerhörda anklagelser vore den naturligaste sak i världen. Även här spelar den marxistiska åskådningen säkerligen in; vagt föreställer man sig att den politiska striden står mellan "kapitalister" och "proletärer", och de som utan att vara "kapitalister" bekämpar socialismen antas vara köpta av den ena parten i samhällskampen. Dvs., naturligtvis tror man inte egentligen detta; det är otänkbart att de politiker och tidningsmän det här gäller skulle betrakta alla meningsfiender som ohederliga. Men man begagnar detta sätt att argumentera därför att det anses effektivt och därför att man är van vid metoden. I våras kunde till och med ett statsråd — förre handelsministern — i ett offentligt tal förklara att oppositionen mot regeringen var onationell och under sken av att bekämpa inflationen i själva verket arbetade på att stegra den. Från detta håll var knappast uttalandet förvånande. Det förvånande var att inom hela socialdemokratin ingen antydning till protest kom fram; tvärtom tycktes man ställa sig solidarisk med en person som i alla motståndare såg medvetet oärliga människor.

Mot vissa tidningar har denna form av polemik kommit till systematisk, nära nog daglig användning. Då man vill kritisera Dagens Nyheter och Expressen talas om Bonnierpressen, beträffande Stockholms-Tidningen och Aftonbladet talas om Kreugerpressen. De i dessa tidnin-

gar anställda eller verksamma sägs vara köpta av hrr Bonnier och Kreuger; de är, för att ta ett par exempel ur högen, "tjänstvilliga skrivbiträden", "Bonnier- och Kreugerprofessorer". Att man inte heller i detta fall på allvar vill stå för sina omdömen är givet; säkert gör ingen socialdemokrat uppriktigt gällande att — för att ta personer utanför denna tidning — dr Harrie, redaktör Erman eller professor Ohlin är skurkar som hycklar en viss politisk uppfattning för betalning. Men att skriva på detta sätt synes för en rad socialdemokratiska publicister vara naturligt. Inom den icke socialistiska pressen finns icke heller på denna punkt någon motsvarighet.

De sist anförda exemplen är ur en annan synpunkt särskilt beaktansvärda. Uppenbart är att man — utan att detta direkt utsägs — vill framkalla förkänande intryck av alldeles speciell art. I det ena fallet frammanar man, mer eller mindre medvetet, den antisemitism som, om också för tillfället nedtystad, finns latent inom vissa folklager, i det andra häntyder man på utfallet av en känd rättegång. Om de bakomliggande förhållandena direkt framhävdes, skulle metodens simpelhet bli alltför stötande, allra helst som socialdemokratin vill bekämpa antisemitismen och är beredd att erkänna att även rättskunniga personer kunde hysa skilda meningar i Kreugerprocessen.

På de punkter som här berörts intar en del av socialdemokratin en särställning bland de demokratiska partierna. Den betecknar hela samhällsgrupper som ett slags av egoism bestämda parias, den anklagar motståndare för ohederlighet och besticklighet, den vädjar till föreställningar och känslor som principiellt förkastas. De personer som använder dylika metoder är desamma som klagat över motståndarnas kritik.